№ 185 ԿԻՐԱԿԻ ՕԳՈՍՏՈՍԻ 24

1908

ԵՐԵՍՈՒՆՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԿԻՐԱԿԻ ՕԳՈՍՏՈՍԻ 24 № 185

Տարեկան գինը 10 րուբլի. կէս տարվանը 6 րուբլի.
Առանձին համարները ԱՄԵՆ ՏԵՂ 5 ԿՈՊ.
Թիֆլիսում գրվում են խմբագրութեան մէջ.
Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, редакція „Мшакъ" Базарная ул. д. Тамамшева № 16. կամ Tiflis, Rédaction „Mschak".
Տէլէֆօն № 253.

ՄՇԱԿ

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 (բացի կիրակի և տօն օրերից)
Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզւով
Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 10 կոպէկ
Տէլէֆօն № 253.

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Թիֆլիսի Ազնուականութեան Հողային Բանկի Վարչութիւնը սրանով յայտարարում է, որ գնահատիչ ժամանակաւորի անդամ Ս. Ն. Կազախովը ԿՈՐՑՐԵԼ է անդրկովկասեան երկաթուղու Զանդար կայարանի և Եկատերինենֆելդ գաղութի միջև բանկի գործերը՝ հետեւեալ կալուածների գրաւադրութեան բոլոր փաստաթղթերով. 1) Եղիգարովների, Եղիգար և Ստեփան Վարդանեանների № 167—1881 թ., 2) Սողոմոնեանց Ֆոմա Անդրէեվիչի № 185—1881 թ.:
Այդ գործերը գտնողին խնդրվում է ներկայացնել կամ ուղարկել այդպիսիները բանկին, որի համար կը ստանայ լաւ վարձատրութիւն: (առ.) 3—2

ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ՄԻՆԻՍՏՐՈՒԹԻՒՆԻՑ ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ

ԵՐԿՈՒ ՍԵՌԻ ԱՆՁԱՆՑ ՀԱՄԱՐ

БАКУ, уголъ Красноводск. и Меркурьевск. телеф. № 10—56

Կուրսերի նպատակն է տալ ունկնդիրներին մասնագիտական և առեւտրական կրթութիւն և պատրաստել հմուտ հաշւապահներ: Աւարտողները ստանում են ատտեստատներ:

Կուրսերում աւանդվում են՝ 1) Առեւտրական թւաբանութիւն և թւաբանութիւն համրիչի վրա. 2) Հաշւապահութիւն արդիւնաբերական, գործարանական, առեւտրական և բանկային. 3) Առեւտրական թղթակցութիւն. 4) Առեւտրական տնտեսագիտութիւն. 5) Առեւտրական և մուրհակային օրէնքներ. 6) Գեղագրութիւն և արագագրութիւն (ուղղում ձեռագրի). 7) Ուսուցում գրող մեքենայի վրա: Ցանկացողների համար՝ առանձին վճարով լեզուներ և ստենոգրաֆիա:
Ուսումն սկսվելու է սեպտեմբերի 20-ից: Ընդունելութիւնը սեպտեմբերի 1-ից՝ ամենայն օր կուրսերում, առաւօտեան ժամը 9 ից մինչև 12-ը և երեկոյեան 4-ից մինչև 7 ժամը:

ԿՈՒՐՍԵՐ ՄՏՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԲԱՑՎԱԾ Է ՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ԴԱՍԱՐԱՆ

Կուրսերի կանոնադրութիւնը (уставъ) և մանրամասն ծրագիրը (программа) տրըվում և ուղարկվում են ՁՐԻԱԲԱՐ: Օտարաքաղաքացիները դիմում են Баку, учредителю коммерческихъ курсовъ А. И. Теръ-Каспарову.
(առ.) (չ. կ.) 20—12

ՂԱՓԱՆՈՒՄ ԵՒ ՄԵՂՐԻԻ ՇՐՋԱՆՈՒՄ

„ԱՐԱՄԱԶԴ"

Ընկերութեան նպաստներով բացվող դպրոցներում պաշտօնավարել դիմողներին սրանով պատիւ ունենք յայտնելու, որ այդ դըպրոցներում ազատ տեղերը բռնված լինելու պատճառով՝ ուսումն. խորհրդի կողմից պատասխան չը ստացողները ազատ են համարվում:

(կ. չ.) ա. 16—9

ՄԱՆԹԱՇԵԱՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ,

հաստատված Թիֆլիսի վաճառականական ընկերութիւնից: Նախապատրաստական (հանրակրթական) դասարանը ընդունվում են առանց քննութեան այն երեխաները, որոնք կը ներկայացնեն միդասեանից ոչ պակաս դասընթացքի աւարտման վկայական, իսկ առաջինում՝ քաղաքային կամ շինական դպրոցների երկդասեանից ոչ պակաս, կամ թէ որոնք համապատասխան քննութիւն կը բռնեն:
Ընդունելութեան քննութիւնները սեպտ. 1, 2 և 3 ին, առ. ժամը $8^1/_2$ ից:
Խնդրագրերի ընդունելութիւնը և տեղեկութիւններ տալը ամեն օր դպրոցի դիւանատանը, ժամը 9—1-ը: Ուսման վճարն է 15 րուբլի կիսամեակի համար:
Դպրոցը գտնվում է Թիֆլիսի առեւտրական ուսումնարանի շինութեան մէջ, Պեսկովսկայա փողոցում:
Տեսուչ՝ Վ. Ա. Բարսեղեան
(15,17,19,21,24,26,30,2) ա. 8—5

ԴՊՐՈՑ ՊԱՆՍԻՈՆ և ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՊԱՐՏԷԶ

Ս. Վ. Արղութեան-Երկայնաբազուկի

(Միքայէլեան պր. № 138. ս. տ.)

Երեխաների ընդունելութիւնը օգ. 28-ից: Պարապմունքները կը սկսվեն սեպտ. 2-ից: Երեխաները պատրաստվում են մինչև III դաս.: Աղջիկները մինչև V դաս. բոլոր միջնակարգ դպրոցների համար: Դպրոցին կից կայ ձեռքի աշխատանքի դասարան:
13, 17, 24 6—4 21, 29, 31

Լոյս տեսաւ և վաճառվում է բոլոր գրավաճառանոցներում

ԹՈՒՐՔ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ●←
և
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԹՈՒՐՔ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ →●

(պատկերազարդ)

Գինն է 20 կ., ճանապարհածախսով 25 կ. Դիմել գրավաճառներին և Վ. Վարդանեանին՝ Тифлисъ, Гановская, № 3, типографія „Эпоха".
ա. (չ. կ.) 5—4

ՀՐԱՒԷՐ

Կիրակի, օգոստոսի 24 ին, առաւօտեան ժամը 10-ին Նորընծայ Ներսէս քահանայ Քարիմեանցը մատուցանելու է Էջմիածնեցոց ս. Գէորգ եկեղեցում իր անդրանիկ պատարագը, ուստի սրանով յարգոյաբար խնդրում եմ յարգելի ծխականներին և յարգողներին որոշված օրը և ժամին ներկայ լինել յիշեալ եկեղեցում:

Հաւիձի վանական երկդասեան երկսեռ դպրոցի համար հարկաւոր են

ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐ և մի ՈՒՍՈՒՑՉՈՒՀԻ

միջնակարգ կրթութեամբ: Տարեկան ռոճիկը՝ 450 րուբլի, բնակարան և ծառայ:
Ցանկացողները մինչև սեպտեմբերի 1-ը պէտք է դիմեն հետեւեալ հասցէով.
Александрополь. Викарному архимандриту Матевосу.
առ. (24, 26 օգ.) ապ. 2—1

Ջգրաշէնի ծխական երկու սեռի դպրոցի հոգաբարձութիւնը յայտարարում է, որ ազատ տեղեր կան Ա. Բ. Գ. բաժանմունքներում: Նորեկների խնդիրները ընդունվում են օգոստոսի 27-ից մինչև 30-ը, ամեն օր առաւօտեան ժամը 11 ից մինչև 1-ը նոյն դպրոցում:
առ. 1—1

ԲԺՇԿԱՊԵՏ

Բ. ՆԻԿԱՍԱՐԴԵԱՆԻ

ԱՌԱՋԻՆ

Մ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՈՒՄ

(Վորոնցովի արձանի հանդէպ)

Կատարվում է ՀԱԿԱԽՕԼԵՐԱՅԻՆ ՊԱՏՈՒԱՍՏՈՒՄՆ 9—2 ժ. առ. և $5^1/_2$—7 ժ. եր.
Վճար իւրաքանչիւր պատուաստման համար 1 ր. 50 կ.:
(առ.) 15—4

Էմմ. Քահ. ՆԱԶԱՐԵԱՆՑ

Լոյս տեսան

1) «Ընտիր Հատուածներ» ա. մաս—արձակ, հինգերորդ տիպ, 370 երես.
2) «Ընտ. Հատ.» Բ. մաս—բանաստեղծութիւն, երկրորդ տիպ, 416 երես.
Երկուսն էլ բարեփոխված և մեր նորագոյն գրողների երկերով հարստացրած:
Իւրաքանչիւր մասի գինն է 80 կոպ.: Գումարով գնողներին՝ 65 կոպ.: Երկու մասերը միասին՝ 1 ր. 50 կոպ.: Գումարով գնողին՝ 1 ր. 20 կ.: Յօրինողին դիմողը ճանապարհածախս չէ տալիս:
Դիմել՝ 1) МОСКВА, Свящ. Э. Назарянцъ.
2) ТИФЛИСЪ, Центральная Книжная Торговля.
3) БАКУ, Книжный магазинъ «Сотрудникъ»
(ա.) 10—8

ԶԳՈՒՇԱՑԷՔ ՉԱՓԱԶԱՆՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՑ

Տպագրելով այսօր գերմանական «Vos. Zeit.» լրագրի կարծիքը հայերի մասին, մենք ստիպված ենք տեսնում մեզ՝ ուղղել մեր խօսքը Կ. Պոլսի և Թիւրքահայ բոլոր գործիչներին և մանաւանդ մեր յեղափոխական կուսակցութիւններին և ասել նրանց՝ «Զգուշացէք չափազանցութիւններից, եթէ չէք կամենում վտանգված տեսնել Թիւրքիայի և այդ պետութեան հայ ժողովրդի ազատագրութեան գործը»:

Թիւրքիան մինչև այսօր մի կատաբեալ դժոխք էր ոչ միայն հայերի, այլ և այդ պետութեան ամբողջ ազգաբնակութեան համար: Ոչ մի անհատ այդ դժոխքում չունէր ոչ կեանքի, ոչ գոյքի, ոչ պատւի ապահովութիւն. այդտեղ չը կար քաղաքացի, այլ կար հպատակ, ստրուկ, զրկված կեանքի ամենատարրական իրաւունքներից:

Եւ թէ հայ ժողովուրդը, թէ միւս տարրերը և ցեղերը ձգտում էին մի նպատակի՝ ձեռք բերել մարդկային գոյութեան տարրական իրաւունքներ—կեանքի, գոյքի, պատւի ապահովութիւն: Այդ տարրական իրաւունքները ձեռք բերելու համար հայերը և միւս ժողովուրդները սոսկալի, զարհուրելի զոհեր տուին, մարդկային ահագին հեկատոմբներ կուտակվեցին, բայց անօգուտ:

Եւ ահա, յանկարծ, բոլորովին անակնկալ կերպով ծագում է Թիւրքիայի վրա ազատութեան արշալոյսը: Պատմական ասպարէզի վրա երեւան է գալիս մի կուսակցութիւն, երիտասարդ-թիւրքերի կուսակցութիւնը, որ մինչև այդ գործում էր լռելեայն, անշշուկ և կարողացել էր իր զարմանալի գաղտնապահ և զգոյշ գործողութիւններով հեռացնել իրանից ամեն ուշադրութիւն, վիճակված ժամին տիրապետող րէժիմին վերջնական հարուածը աւելի մեծ սաստկութեամբ տալու համար: Այդ հարուածից տապալվեց հին, բռնապետական րէժիմը, և ծագեց ազատութեան արշալոյսը: Որպէսզի հին, բռնապետական րէժիմը վերջնականապէս տապալվի, որպէսզի արշալոյսը փոխվի կենարար և ջերմացուցիչ արեգակի, օսմանեան պետութեան բոլոր ցեղերը և տարրերը մի միակ պարտաւորութիւն ունեն—ամեն կերպ աշխատել նպաստելու որ Թիւրքիայի մէջ հաստատվի տեւական սահմանադրական րէժիմ, որ այլ ևս անկարելի լինի վերադարձը դէպի աբդուլ-համիդեան բռնապետութիւնը: Ուրիշ խօսքերով, պէտք է նպաստել երիտասարդ-թիւրքերի կուսակցութեան՝ իրագործելու իր ծրագիրը, որ, յամենայն դէպս, կը տայ բոլոր ժողովուրդներին կեանքի, գոյքի, պատւի և քաղաքացիական ազատ զարգացման ապահովութիւն:

Մասնաւորապէս հայերը գոհ պէտք է լինեն, եթէ նոր րէժիմը հնարաւորութիւն տայ իրանց զարգացնել իրանց լեզուն, գրականութիւնը, դպրոցները և ձեռք բերել ընդհանուր քաղաքացիական իրաւունքներ, համահաւասար պետութեան բոլոր միւս տարրերի հետ և պահպանել իրանց նախկին ներքին ինքնավարական իրաւունքները (ազգային սահմանադրութիւնը):

Դրանից աւելի և նոր պահանջներ դնելը կը լինէր ոչ միայն չափազանցութիւն, այլ և կը վտանգէր հայ ժողովրդի ազատագրութեան գործը, որովհետև այդ մինոյն է, թէ մի տուն դեռ չը շինված՝ մենք պահանջէինք, թէ պէտք է առաջ նրա ներքին զարդարանքը կատարել: Ձգեցէք առաջ տան հիմքը, թողէք որ այդ հիմքը ամրանայ, ապա մտածեցէք նրա վրա դստիկոններ կառուցանել:

Եւ այդ պատճառով, մենք բոլորովին անտակտ և անտեղի ենք գտնում Հնչակեան կուսակցութեան յայտարարութիւնը, թէ պէտք է ձգտել ձեռք բերել «ռամկավարական սահմանադրութիւն», ստեղծել «ինքնավար սոցիալիստ Հայաստան»:

Եւ ասում ենք այդ յայտարարութեան հեղինակներին.

«Պարոններ, զգուշացէք չափազանցութիւններից, խօսք տուէք ուտոպիական, անիրագործելի պահանջներից, մի վտանգէք ազատագրութեան գործը, որովհետև ձեր չափազանց անիրագործելի պահանջները կարող են խրտնեցնել երիտասարդ-թիւրքերի կուսակցութեանը և Թիւրքիայի առաջադիմական տարրերը, բէակցիա առաջ բերել և ամրացնել Եւրոպայի մէջ այն կարծիքը, թէ հայերը անհանդիստ և խաղաղ, կուլտուրական զարգացման անընդունակ տարր են»:

Հ. Առաքելեան

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բերլինից մի բարձրաստիճան դիպլոմատ գրում է մեզ, օգոստոսի 15/28 ին.

Թիւրքիայի վերջին դէպքերն ինձ ուրախութեամբ են համակել. դա հայերի համար չերազած բաղդ է: Այժմ մնում է հայերին ցոյց տալ, թէ իրանք կուլտուրական ազգ են, ոչ թէ միայն ագիտատորներ, ինչպէս որ բոլոր Եւրոպան այժմ այդպէս է կարծում հայերին: Հայերի համար բացվում է խաղաղ աշխատութեան մի նոր թւական: Գամ պէտք է առաջադիմել կամ ոչնչանալ: Մարդ, մարդ պէտք է պատրաստել, իսկ այդ կարելի է միայն լուրջ կրթական ձեռնարկութիւններով, և այժմ որ Կովկասում հայերը միջոց ունեն աշխատելու և իրանց կրթական հաստատութիւնները աւելի բարձր մակարդակի վրա դնելու, կարծես թէ հայերի մտահոգութիւնների ամենից փոքրը կրթական գործն է: Ներփակեալ ուղարկում եմ ձեզ «Vossische Zeitung»-ից մի կտոր. սա միակ լրագիրն է Բերլինում, որ միշտ հայոց համակիր է եղած. տեսէք թէ ինչպէս է դատում հայերին և ինչ գաղափար է կազմված նրանց մասին Եւրոպայում:

«Vos. Zeit.» գրում է օգոստոսի 26-ին.

Մեր սեփական թղթակիցը հեռագրում է մեզ Սօֆիայից, օգոստոսի 25-ին.

«Երէկ այստեղ եկաւ հայ յեղափոխական Սարաֆ-Գիւլեան, մինը Հնչակեան կուսակցութեան պարագլուխներից, որ մեր հարցմունքին յայտարարեց, թէ իր խումբը Թիւրքիայում տեղի ունեցած սիստեմի փոփոխութեան մասին մեծապէս գոհ է, սակայն այդ խումբը անդադար կռիւ է մղելու, որ Թիւրքիայում մտցնի դեմոկրատական կառավարութիւն, ըստ օրինակի բէլգիականին, և ձեռք բերվի Մակեդոնիայի և Հայաստանի աւտոնոմիան, ըստ օրինակի Սամոս և Կրետէ կղզիների, առանց սակայն վնասելու պետութեան միութեան (?): Հնչակեան խումբը մարքսիստ է և ձգտելու է օսմանեան պետութեան բոլոր պրոլետարների կազմակերպութեան, ունենալով ի գըլուխ մի կենտրոնական կօմիտէտ, որի աթոռանիստը կը լինի Կ. Պոլիսը և որին կը մասնակցեն բոլոր սոցիալիստական կազմակերպութիւնների ներկայացուցիչները: «Մենք շատ զօրեղ ենք,—ասաց նա,—մեր կազմակերպութիւնը հաշւում է միայն Կովկասում 50,000 դասակարգային շահերին գիտակից անդամներ. մենք սկսեցինք ռուսական յեղափոխութիւնը Բագւում 1905 թւին արդէն 12 օր Մոսկվայի և Պետերբուրգի դէպքերից առաջ»:

Հայերն այժմ առիթ ունեն,—եզրափակում է գերմանական լրագիրը,—ապացուցանելու. արդեօք նրանք խելօք մարդիկ են, թէ միայն յեղափոխականներ: Մինչև այսօր նրանց մասին շատ խելօք և կշռադատ բան չենք լսել: Բագւի յեղափոխութեան կոչ անելը մեծ անմտութիւն է, որովհետև Բագւում տիրող զինւորական դրութիւնը բացի անօգուտ արեան զոհերից ոչ մի բան չէ առաջացրել:

—

Պետերբուրգ, 22 օգոստոսի

Ռուսաց սինօդը նկատի առնելով Լ. Ն. Տօլստոյի ծննդեան 80-ամեայ տարեդարձի տօնակատարութիւնը, որոշեց դիմել ուղղափառ եկեղեցու զաւակներին մի բացատրիչ գրութեամբ, որով ընդունելով որ Տօլստոյը իր գրական գործունէութեան շըրջանում մինչև 70-ական թւականների վերջը ռուսաց հասարակութեան շատ նշանաւոր հեղինակութիւններ ընծայեց, որոնք ցոյց էին տալիս հեղինակին իբրև խորունկ մտածող, կենդանի երեւոյթները հազւագիւտ դիտող, մինը մեծ գրողներից ոչ միայն ռուսաց, այլ և համաշխարհային գրականութեան մէջ,—ցոյց է տալիս, որ յետոյ Տօլստոյը ոգու անբարտաւանութեան ազդեցութեան տակ դաւաճանեց իր գրական գործունէութեանը և ձեռնարկեց ղեկավարելու ռուսաց հասարակութեան, ուսուցանելու նրա ոչ միայն հոգևոր կեանքը, այլ և կազմակերպելու նրա սոցիալական կենցաղը, կործանեց իր վարդապետութեամբ այն ամենը, ինչ որ կազմում է անկեղծ, խելացի և բարոյական մասնաւոր ու հասարակական կեանքի միակ հիմքը, հաստատուն և կենդանի հաւատը դէպի Քրիստոսի վարդապետու-

թիւնը։ Տոլստոյը հանդէս եկաւ իբրև յամառ հակառակորդ ուղղափառ հաւատին և երևան հանեց գիտակցական արհամարհանք դէպի եկեղեցին։ Պատւել յոբելեանը մի մարդու, որ երեսը դարձրել է Քրիստոսից, բաժանվել է եկեղեցուց և 1901 թ. ճանաչվել է իբրև հեթանոս,—կարող է գայթակղութիւն գցել անչափահաս, հաւատի մէջ չամրացած հասակաւորների մէջ. ուստի սինօդը կոչ է անում եկեղեցու բոլոր հաւատարիմ զաւակներին ձեռնպահ մնալ կոմս Տոլստոյի յոբելեանին մասնակցելուց և դրանով ազատել ինքն իրան Աստուծոյ դատաստանից. յանձնարարում է թեմական առաջնորդներին հոգալ տարածելու ժողովրդի մէջ այն հրատարակութիւնները, որոնք ցոյց են տալիս Տոլստոյի ուսուցման սխալականութիւնը։ («Հ. Գ.»)

—

Պարիզ, 22 օգոստոսի

Հեղինակաւոր շրջաններում ժողոված տեղեկութիւնների համաձայն, պաշտօնական Ֆրանսիայի հայեացքը մարօկկեան հարցի նկատմամբ այսպէս է. մարօկկեան գահի վրա նոր սուլթանի երևալը առաւելապէս Մարօկկոյի ներքին կազմակերպութեան գործը հանդիսանալով, ստիպում է բայց և այնպէս մեծ պետութիւններին, յանուն նրանց շահերի ապահովութեան, եթէ չը միջամտել, գոնէ պաշտօնապէս մերձենալ այդ գործին։

Մեծ պետութիւնները բնականաբար այն համոզմունքն են ձեռք բերում, որ Ալժէզիրասի կօնֆերէնցիայի քննած բարենորոգումները կը մնան իրանց ոյժի մէջ։ Մեծ պետութիւնները նախաձեռնութիւնից զրկված անհրաժեշտօրէն պէտք է իսկական սուլթան ճանաչեն Մուլէյ-Հաֆիզին, սակայն սանկցիա տալով Մարօկկոյի համար մշակված բոլոր բարենորոգումներին, որոնց անգործադրութիւնը սպառնալիք կը լինէր ինքնին այդ երկրի օտարազգիների համար։

Մարօկկօյում գերակշռող շահեր ունեցող Ֆրանսիան և Սպանիան իրանց վրա վերցրին նախաձեռնութիւնը այդ հարցում, մշակելով նոր շէրիֆ ճանաչելու կանօններ մեծ պետութիւններին ներկայացնելու համար։ Այդօրինակ ճանապարհով պէտք է իրականանայ եւրօպական համաձայնութիւնը, որ ծառայելու է իբրև շարունակութիւն ալժէզիրասեան արձանագրութիւնների, որ կարող կը լինի էապէս ամրապնդել Մարօկկօյում ստացված և երաշխաւորութիւնների նշանակութիւնը։ («Հ. Գ.»)

—

Բերլին, 22 օգոստոսի

Պաշտօնական աղբիւրներից հաղորդում են, որ ֆրանսիական հաւատարմատար այստեղի արտաքին գործերի մինիստրութեանը յանձնեց մարօկկեան հարցի նախնական նօտան, որ պարունակում է չորս կէտեր. 1) Մուլէյ-Հաֆիզը պէտք է պաշտօնապէս հաղորդէ մեծ պետութիւններին իր գահ նստելու մասին. 2) Ֆրանսիան պատրաստ է ճանաչել Մուլէյ-Հաֆիզին. 3) Ֆրանսիան Սպանիայի հետ միասին երաշխաւորութիւններ է մշակում, որոնցով կարելի է ընդունել Մուլէյ-Հաֆիզին. 4) Ֆրանսիան այդ երաշխաւորութիւնները վերջնականապէս մշակելուց յետոյ նրանց կը յանձնէ պայմանագիր պետութիւնների քննութեան։

Գերմանական կառավարութիւնը ընդունեց նօտան ի տեղեկութիւն և յայտնեց, որ երաշխաւորութիւնները կը քննէ բարեացակամ ոգով։ («Հ. Գ.»)

—

Լօնդօն, 22 օգոստոսի

Միջազգային միջնորդ դատարանի և խաղաղութեան միութեան յանձնաժողովը ընդունեց հետևեալ բանաձևը։ Նկատի առնելով, որ մի քանի չը ստուգված տեղեկութիւններ, որոնք երևացին մամուլի մէջ և որոնք տարածվեցին նաև այլ ճանապարհներով, յարուցանում են վտանգ և անգամ պատերազմի հնարաւորութիւն Գերմանիայի և Անգլիայի միջև, յանձնաժողովը նորին մեծութեան կառավարութեան ուշադրութիւնն է հրաւիրում նրա վրա դրված պարտականութեան վրա՝ կնքել Գերմանիայի հետ նոյնօրինակ համաձայնութիւն, որպիսին բարեբաղդաբար գոյութիւն ունի Անգլիայի և Ֆրանսիայի միջև, հեռացնել այդպիսով պատերազմի երկիւղը և համաձայնութեան գալ սպառազինումները սահմանափակելու վերաբերութեամբ, որոնք ծանր կօշմարի նման ընկած են երկու երկրների ազգաբնակութեան վրա։ Յանձնաժողովը օգտվում է դէպքից իր սրտագին յարգանքը յայտնելու այն անձանց, որոնք նոյն նպատակին են ձգտում Գերմանիայում։ («Հ. Գ.»)

—

Լօնդօն, 22 օգոստոսի

«Times»-ին հաղորդում են Տանժէրից, որ Մտուգի զօրամասը ջարդվել է հարաւային Մարօկկօյում Մուլէյ-Հաֆիզի զօրքերից։ Լուրերին նայած, Մտուգի եղբայրը գերի է ընկել և մեծ աւարով տարվել է Մարօկկօ։ Ինքը Մտուգը իբր շրջապատված է իր ամրոցում։ Այն ցեղերը, որոնք պաշտպանութիւն էին ցոյց տալիս Աբդիւլ-Ազիզին, կռւում էին այժմ Մտուգի դէմ։ («Հ. Դ.»)

—

Զոլցբուրգ, 22 օգոստոսի

Եկած արտաքին գործերի մինիստր բարօն Էրենտալը այցելեց Տիտտօնիին։ («Հ. Գ.»)

—

Զալցբուրգ, 22 օգոստոսի

Ցերեկով տեղի ունեցաւ Տիտտօնիի տեսակցութիւնը բարօն Էրենտալի հետ, որ տևեց մօտ 3 ժամ։ («Հ. Գ.»)

—

Բելգրադ, 22 օգոստոսի

Սերբիական կառավարութիւնը համաձայնութիւն յայտնեց, որ Բելգրադում Թիւրքաց դեսպան նշանակվի Գալիցիայի գեներալ-հիւպատոս Ազարեան էֆէնդին։ («Հ. Գ.»)

—

Պետերբուրգ, 22 օգոստոսի

Այսօր, Ի. Ս. Տուրգենևի մահվան 25-ամեայ տարեդարձի օրը, բոլոր լրագիրները յօդուածներ և յիշողութիւններ են նուիրել մեծ գրողի մասին։ Վօլկօվի գերեզմանատանը, Անդրէևսկի տաճարում, որի մօտ գտնվում է Տուրգենևի գերեզմանը, Վլադիմիր եպիսկոպոսը հանդիսաւոր պատարագ մատուցեց։ Գերեզմանի վրա դրված էին բազմաթիւ պսակներ։ («Հ. Գ.»)

—

Վարշավա, 22 օգոստոսի

Այս տարի Վարշավայի ուսումնարանական շրջանում պետական կրթական հաստատութիւնները մտնել ցանկացողների թիւը չափազանց մեծ է։ Զատ կրթական հաստատութիւններ միջնորդութիւն են յարուցել բանալ զուգահեռ դասարաններ։ («Հ. Գ.»)

—

Օրէօլ, 22 օգոստոսի

Իշխանութիւնների, բոլոր վարչութիւնների, մամուլի ներկայացուցիչների և միջնակարգ դպրոցների աշակերտ-աշակերտուհիների ներկայութեամբ Օրլովի հոգևորականութիւնը մատուցեց հանդիսաւոր պատարագ, իսկ յետոյ հոգեհանգիստ կատարեց Ի. Ս. Տուրգենևի յիշատակին։ («Հ. Գ.»)

—

Վօրօնէժ, 22 օգոստոսի

Գիշերս այրվեց Կօրոտօյակի և Բօբրօվսկի գնդերի պահեստարանը։ Կրակը լափեց 7000 ռ. դրամ և բոլոր հրեղէնները։ Կարծում են, որ հրդեհը առաջ եկաւ կայծակի հարուածից։ («Հ. Գ.»)

—

Կիև, 22 օգոստոսի

Խօրէվա փողոցում, Միխէլսօնի բնակարանում, ոստիկանութիւնը երևան հանեց բիւրօ անցաթղթեր պատրաստելու համար և գեղեցիկ սարքած պայթուցիկ նիւթերի լաբօրատօրիա։ Գտնվեցին զանազան պայթուցիկ նիւթեր և անիշխանական-կոմունիստների բազմաթիւ թռուցիկներ։ Ձերբակալված են 2 հոգի։ («Հ. Գ.»)

—

Բուխարեստ, 22 օգոստոսի

Հրատարակված է թագաւորի առողջութեան բիւլլետէնը, որից երևում է, որ բոլոր ներքին օրգանները գործում են նօրմալ. ոյժերը արագօրէն վերականգնում են։ («Հ. Դ.»)

—

Պետերբուրգ, 22 օգոստոսի

Վօլկօվի գերեզմանատանը, Ի. Ս. Տուրգենևի հոգեհանգստին ներկայ էին քաղաքի ներկայացուցիչները, կայսերական գիտութեանց ճեմարանի, Նիկօլայևի գեներալ-շտաբի ակադեմիայի պատգամաւորութիւնները, ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստրութեան ներկայացուցիչները, գիւղատնտեսական յանձնաժողովի նախագահը, գրականական, արտիստական և գեղարուեստական աշխարհի ներկայացուցիչներ, բազմաթիւ ուսանող երիտասարդներ և վիպասանին յարգողներ. ճառեր արտասանեցին Վլադիմիր եպիսկոպոսը, քաղաքագլուխը, ժողովրդական կրթութեան մասնաժողովի նախագահը և ուրիշներ։ («Հ. Գ.»)

ԹԻՒՐՔԻԱՆ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՇԵՄՔԻՆ

—

Կ. Պօլսից հեռագրում են „Бирж. Вѣд." թերթին հետևեալ տեղեկութիւնները.

Այստեղի երիտասարդ-թիւրքերի կոմիտէտը մի յայտարարութիւն հրատարակեց, որի մէջ կտրական կերպով հերքվում է քաղաքումս երէկ տարածված այն յամառ լուրը, թէ իբր սուլթանի կեանքին վտանգ է սպառնում։ Այդ լուրը հետևանք էր կօմիտէտի այն պահանջի, թէ երկրորդ գվարդիական զօրաբանակը պէտք է տեղափոխութեան ենթարկել։

Ռումլիայից այստեղ հեռագրում են, որ այնտեղից պատգամաւորութիւն է ճանապարհ ընկել Կ. Պօլիս գալու, հիւսիս-արևելեան Բօլգարիայի թիւրք բնակչութեան կողմից։ Պատգամաւորութեանը, որ երիտասարդ-թիւրքերից է կազմված, միացել են շատ հայեր և բօլգարներ։

Բ. Դուռը յայտարարել է, որ այս շաբաթ պարսկական սահմանում գտնվող թիւրք զօրքերը կը թողնեն իրանց դիրքերը։ Այդ ճանապարհով յոյս կայ վերջ դնելու պարսկական քիւրդերի ասպատակութիւններին թիւրքական տերրիտօրիայի վրա։

Սուլթանի կողմից իշխան Բէշադին ցոյց տրված փառաւոր ընդունելութիւնը այստեղ [illegible] են համարում այն բանին, որ սուլթանը Բէշադին Թիւրքիայի գահաժառանգ է ճանաչել։ Ինչպէս յայտնի է, Աբդիւլ-Համիդը առաջներում միշտ կրկնում էր, թէ գահաժառանգը իր սիրելի որդի Բուրհանէդդինը կը լինի։

Ծովային շտաբի գլխաւոր նաչալնիկ Խալիլ-փաշան արձակված է պաշտօնից։

Գերմանական ծառայութեան գեներալ Դիտֆուրդ-փաշան նշանակված է գվարդիական կորպուսի գլխաւոր։

Արաբիայում կատարեալ անյաջողութիւն կրեց սահմանադրութեան հակառակ կուսակցութիւնը։ Արաբները պահանջում են հեռացնել Մեքկայի շէրիֆին՝ Ալի-փաշային և նրա տեղը նշանակել պետական խորհրդի անդամ Աբդիւլ-փաշային։

[illegible] բանակցութիւնների մասին, որ տեղի են ունենում ֆրանսիական նախկին ֆինանսների մինիստր Բուվիէի հետ, ճշտվում է ամենավստահելի աղբիւրից։ Այստեղ ենթադրում են, որ Բուվիէն իր ձեռքը կառնի թիւրքական ֆինանսների կարգաւորման գործը դեռևս պարլամենտի գումարումից առաջ։

—

Վիեննայից հեռագրում են.

«Pol. Corresp.» թերթի ստացած տեղեկութիւնների համաձայն, Թիւրք կառավարութիւնը շատ դիւրութիւններ է տւել կայսրութեան հետ մաքսային յարաբերութիւններ ունենալու համար։ Զէնքի ներմուծութիւնը թոյլատրված է և, դրանից զատ, Թիւրքիա եկողներին թոյլատրվում է մի-մի ատրճանակ ունենալ։

—

Զինւորական դպրոցի սաները պահանջել են պաշտօնազուրկ արված տեսուչ Իզմայիլ փաշայից ներկայացնել դպրոցից արտաքսված սաների ամբողջ ցուցակը, որոնցից շատերը անհետացել են։

Մօտ օրերս Պօլիս վերադարձաւ 12 տարվայ աքսորից յետոյ հայոց գահաժեալ պատրիարք Իզմիրլեան եպիսկոպոսը, որ հայկական կոտորածից յետոյ աքսորված ապրում էր Երուսաղէմում։ Պատրիարքին սպասում էր ծովափին 30 հազարանոց բազմութիւնը՝ գլուխ ունենալով մարշալ Ռիզա փաշային։ Ընդունելութեանը ներկայ էր երիտասարդ-թիւրքերի կօմիտէտը իր ամբողջ կազմով։ Ի պատիւ աքսորականի տեղի ունեցաւ բուռն ցոյց։ («Рѣчь»)

—

Արտաքին գործերի մինիստր Թէվֆիկ փաշան ուրբաթ օր պատգամաւորութիւն ընդունեց բօսնիացի մահմեդականների կողմից, որը եկել է այստեղ իր երկիւղը յայտնելու Աւստրիայի դիտաւորութեան մասին, թէ նա մտածում է վերջնականապէս իր երկրին միացնել ժամանակաւոր գրաւված նահանգները։

Մինիստրը յայտարարեց պատգամաւորութեանը, որ ներկայ պայմանների մէջ ինքը չէ կարող բօսնիացի մահմեդականներին որևէ խորհուրդ տալ կամ որևէ քայլ անել նրանց ցանկութեան համաձայն։ Բօսնիացիները այն տպաւորութիւնն են արել, թէ մահմեդականները այդ երկրի երրորդ մասն են կազմում, ուստի և իրաւունք ունենն սահմանադրական հաստատութիւններ պահանջելու։ («Б. В.»)

—

Թիւրքական լրագիրները, որ տպագրել էին թէ քիւրդերը անկարգութիւններ են անում և դիմադրութիւն են ցոյց տալիս նոր ռէժիմին, պաշտօնական հերքում ստացան, որ ասում է, թէ քիւրդական գաւառներում այժմ ամեն ինչ հանգիստ է։ Միևնոյն ժամանակ հինգերորդ զօրաբանակի հրամանատարին պատուիրված է ձերբակալել յայտնի ցեղապետ Մելլէ Իբրահիմ փաշային և Հալէպ ուղարկել։

—

Կ. Պօլսից հեռագրում են «Б. В.» ին.

Ոստիկանութեան մինիստրութիւնը կտրականապէս հերքում է հրդեհի ժամանակ շատ մարդկային զոհեր լինելու մասին տարածված լուրերը, նոյնպէս հերքում է և այն լուրերը, թէ իբրև հրդեհը դիտմամբ է գցված։

Երէկ ցերեկով չորս զինւորական նաւեր գնացին Զմիւռնիա, որոնց ժողովուրդը ճանապարհ դրեց մեծ ցոյցերով ու հայրենասիրական երգերով։

Այստեղ եկան 900 բօլգարահպատակներ, նրանց թւում և մահմեդականներ։ Հիւրերը փառաւոր ընդունելութիւն գտան։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

—

(Սեփ. թղթ.)

Թաւրիզ, 17 օգոստոսի

Կռիւ չը կայ։ Այսօր «անջումանի» հասցէով հետևեալ հեռագիրը ստացվեց անգլիական գծով. «Բիրմանը յաղթեց. նահանգապետը փախաւ, անջումանը վերահաստատվեց. Իրանցիներ»։ Պարսկաստանի հեռագիրը չը գործելու պատճառով, երևի Բիրմանից անգլիական գծով վերագրեալ հեռագիրը տրված է Լօնդօն, այնտեղից նոյն գծով այստեղ հասցնելու համար։

Այս հեռագրի բովանդակութիւնը եթէ իրականութիւն ունենայ, մեծ խրախուսանք է տեղիս սահմանադրականների համար, որոնց նպատակն է միայն իրանց ամիսներ ձգձգվող յամառ դիմադրութեամբ ամբողջ երկիրը կրկին ոտքի կանգնեցնել։

Գոյութիւն ունի և մի խիստ տարածված լուր—իբր Նէջէֆի մեծ մուշտէիդը (սահմանադրական) իր հետևորդներով արդէն մի քանի օր է ճանապարհվել է դէպի Թաւրիզ։ Այս լուրի ճշտութիւնից կախումն ունի իրերի յեղաշրջումը և նորանոր անակնկալների երևան գալը...

Վաղվայ կրօնական տօնի պատճառով երեկոյեան հրագալոյց պիտի լինի։

13 օգոստոսի

Այսօրվայ տօնի պատճառով գիշերս հրագալոյցից յետ զինւորական թափօրը երաժշտութեամբ պտտեց փողոցները։ Առաւօտեան ժամը 8-ից յետ սկսվեց տօնական հրացանաձգութիւն. արձակվեց և մի քանի թնդանօթ։

Հրացանաձգութիւնը հետզհետէ աւելի լայն ծաւալ ստացաւ և մինչև առաւօտ բուռն թափով շարունակվեց։ Այսօր պարզվեց, որ տօնի առիթով սկսված հրացանաձգութեան յաջորդել է կատաղի կռիւ մի քանի կէտերում, բայց ապարդիւն հետևանքով. երկու կողմն էլ մնացել են իրանց դիրքերում։

Այսօր տօնի առիթով թէ հեծեալ և թէ հետևակ կամաւորների երաժշտութեամբ և դրօշակներով թափօրներ են կատարվում և շնորհաւորութեան գնում Սաթթար-խանին «կեցցէ սահմանադրութիւն, անկցի բռնապետութիւն» աղաղակներով։ Հանելուկ է կառավարչապետի լռութիւնը։ Իբո

—

(Սեփ. թղթ.)

Ղօչան, 17 օգոստոսի

Այս րոպէիս լուր հասաւ, որ Միանաբադի շրջակայքում սպանված է նահանգիս հռչակաւոր աւազակապետ Մէշադի-Հասանը։ Սպանութիւնը իր ընկերներից մէկի ձեռքով է կատարված։ Այս լուրը մեծ ուրախութիւն պատճառեց տեղիս ազգաբնակութեանը։ Այս խումբը առաջինն է, որ, բաղկացած լինելով 25—30 հոգուց, երկու երեք տարի է ինչ ամբողջ նահանգիս ազգաբնակութեան գլխին պատիժ էր դառել. տասնեակ գիւղեր նրա քմահաճոյքին էին ենթարկվել. կողոպտում աւերում էր՝ ինչպէս ուզում էր։ Կառավարութիւնը միշտ էլ անզօր է եղել առաջն առնելու։

Լուր է պտտվում, որ այս լուրը Մէշէդ հասնելուն պէս 30 ձիաւոր է ճանապարհվել սպանման վայրը. տեղից նոյնպէս 30—40 ձիաւոր են գնացել՝ Մէշադի Հասանի ընկերներին ձերբակալելու նպատակով։

Դէպքի մանրամասնութիւնը դեռ յայտնի չէ։

Էլչի բէգ

ՔԱՂՈՒԱԾՔՆԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԵԱՆ ՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼԻՑ

—

◆ **Իզմիրլեան սրբազանին բողոքը.**—Տասնեակ օր մը առաջ, քանի մը շահախնդիրներ, շահագործելու նպատակով Իզմիրլեան սրբազանի անունը, թռուցիկ թերթ մը հրատարակած էին, ուր իբր թէ տարագիր պատրիարքը կը քննադատէ Օրմանեանի ընթացքը, անոր պաշտօնանկութիւնը բաղձալով և հաւանական փախուստի մը առաջքը առնել յորդորելով։ Այս կեղծարարութիւնը ժամանակին բաւական յուզում առաջ բերաւ, բայց բարեբաղդաբար շուտով հաւաքուեցաւ հրապարակէն, ինչպէս առտենին հաղորդեցինք, շեշտելով անոր խարդախուած յայտարարութիւն մը ըլլալը։ Իզմիրլեան սրբազանը այս մասին հետևեալ հեռագիրը ուղղած է «Սէրվէթը Ֆիւնունի»ին։

«Երուսաղէմ, 4 օգոստոս։ Պատ. վարչութիւն «Սէրվէթը Ֆիւնուն» լրագրոյ։ Այս պահուս կարդացի թարգմանութիւնը առանց թուականի և հայերէն գիրով այն նամակին, զոր Կարա Սակալը գրավաճառ և թերթաւաճառ Գասպարեան եղբայրները հրատարակած են, ինծի վերագրելով զայն։ Կը յայտարարեմ, թէ այս նամակը բոլորովին անհիմն է, և հետևաբար Պօլիս հասնելուս պիտի պահանջեմ որ արդարութիւնը պէտք եղածը գործադրէ այդ հրատարակութիւնը ընողներուն դէմ։ Իզմիրլեան»։

◆ **Օրմանեան եւ Եպասեցից հաշիւ.**—Պատրիարքարանի դիւանապետ Բարթող էֆ. Թէլեան, տեղապահ սրբազանին կողմէ իրեն ուղղուած պաշտօնագրի մը համաձայն, գչ. առտու (4 օգ.) նախորդ պատրիարք Օրմանեանի բնակարանը երթալով ներկայացուց Խառն Ժողովին որոշումով տեղապահ սրբազանին կողմէ գրուած պաշտօնագիր մը, որով կը յայտնուէր, թէ պատրիարքարանի մէջ Օրմանեանի ունեցած գրադարանները յատուկ մասնախումբի մը ներկայութեանը բացուած և պարունակութիւնը գիրի առնուած և պահպանուած են։ Նոյն պաշտօնագիրով տեղապահ սրբազանը յանձնարարած էր Օրմանեանի թէ ինչ որ տակաւին իր քով կը գտնուէին ազգին վերաբերող, դրամ, հաշուետումար և ուրիշ թուղթեր, զանոնք իր անունին փոխանցելով յանձնէ պատրիարքարանի։ Օրմանեան իր քովը գտնուած նպաստից 1527 ոսկին և 89,314 ղրուշի չէքը փոխանցելով Դուրեան սրբազանի անունին՝ ղրկեց զայն տեղապահ սրբազանին։ Մասնաւոր նամակով մըն ալ բացատրութիւններ տալով նոյն գումարին մասին, կը յայտնէ թէ՝ յիշեալ գումարէն միմիայն 783 ոսկին գաւառի կարօտեալներու նպաստին յատուկ է, իսկ մնացած 744 ոսկին ալ տարբեր նպատակներու համար նուիրուած աւանդ դրամներ են։ («Արևելք»)

◆ Ժողովրդին ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք իբր թէ Իզմիրլեանի բերնով գրուած թիւրքերէն և հայերէն այն յայտարարութիւններուն վրայ, որոնց մէջ նորէն ամենապատուութիւնն իբր թէ հրաւէր կուղղէ թիւրք հայրենակիցներուն, որ հայ ազգին գործերն իրենք ձեռք առնեն, թէ ինք տկար է մարմնով և չի կրնար Պօլիս գալ և ազգին գործերը նայիլ։ Այս յայտարարութիւնը բոլորովին սուտ է, կեղծ է, Իզմիրլեանին ծանօթ թշնամիներուն գործն է, զանիկա վարկաբեկ ընելու դիտումով եղած է։ Արդարև մէկ երկու պղծարար հայ եկեղեցականներ շահ ունին, որ Իզմիրլեան Պօլիս չգայ, և շատ հաւանական է, որ այս կեղծ շրջաբերականն ալ իրենց թելադրութեամբ եղած է։ Հայրենասէր հայ երիտասարդներ սկսած են հաւաքել այս կեղծ նամակները, զոր իբր թէ օսմ. քօմիտէն հրապարակ հանած է, մինչդեռ քօմիտէն կը յայտարարէ, որ բացարձակապէս տեղեկութիւն չունի։ Նոյնպէս այս խարդախ շրջաբերականներուն մէջ վախ մը կը յայտնուի, որ Օրմանեան փախուստ պիտի տայ և երէկի ցոյցն ալ Օրմանեանի դէմ՝ այս շրջաբերականին գործած ազդեցութեան հետևանքը կը կարծուի։ Ցաւալի է, որ Անտօն Կէօչէօղլուի մէկ հայ լիրբ լրտեսը, Արամ Խաչատուրեան, որուն հայրը, դժբաղդաբար, ազգային շրջանակին մէջն ալ կը գտնուի, երէկի ցուցարարներուն գլուխ անցած էր։ Ինչպէս այս հայակեր մատնիչին զզուելի մէկ գործիչը՝ հայ ժողովրդեան [illegible] կը կազմէ ատանկ թափօր մը։ Կրկին ժողովրդին ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս շրջաբերականին թունալից ու թշնամական նպատակին վրայ. Իզմիրլեան սրբազանը Պօլսոյ շրջանակէն հեռու պահելու մատնիչական դիտումով եղած է, վախնալով, սարսափելով Ն. ամենապատուութեան ընելիք յայտարարութիւններէն, Երուսաղէմի վանքէն վերադարձող այս ճշմարտութեան ձայնէն։ («Բիւզանդիոն»)

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԻՑ

—

«Մշակի» խմբագիր Ալէքսանդր Քալանթար, օգոստոսի 22-ին, մեկնեց դէպի Մոսկվա մի ամիս ժամանակով։

Նրա բացակայութեան ժամանակ «Մշակի» ժամանակաւոր-խմբագիր կը լինի խմբագրութեան անդամ Համբարձում Առաքելեան։

ԽՈԼԵՐԱ

—

◆ Բակտէրիօլօգիական քննութիւնը պարզել է, որ օգոստոսի 21-ին, 6 րդ քաղաքամասում, Կրասինի փողոցում հիւանդացած նոր բայազէտցի Բագրատ Տալօեանը հիւանդացել է ոչ խոլերայով։

◆ Թիֆլիսի քաղաքը և Թիֆլիսի նահանգը յայտարարված է խոլերայից վտանգաւոր։ Մօտ օրերս իր գործողութիւնները կը սկսէ սանիտարական-գործադիր յանձնաժողով։

◆ Թիֆլիս քաղաքային վարչութիւնը, սովորականի նման, կարգադրել էր փակել ջրանցքները այն տներում, որոնց տէրերը չէին վճարել սահմանված քաղաքային տուրքերը։ Սակայն, նկատի առնելով որ խոլերայի ժամանակ ջուրը ահագին նշանակութիւն ունի բնակիչների համար, սանիտարական մասնաժողովի նախագահը խնդրամատոյց է եղել քաղաքային վարչութեանը բանալ ջրանցքային խողովակները և ուրիշ ստիպողական միջոցներ ձեռք առնել ջրի տուրքերը ստանալու համար։

◆ Թիֆլիսի քաղաքային կենտրոնական հիւանդանոցին կից հաստատված է ֆէլդշէրների գիշերային հերթապահութիւն։

◆ Թիֆլիսի քաղաքագլուխը կարգադրել է արտակարգ կերպով գումարել քաղաքային վարչութեան, քաղ. սանիտարական-բժշկական մարմնի և սանիտարական հոգաբարձուների միացեալ նիստը։

◆ Օգոստոսի 22-ին, Իսիդօրովսկի

նրբափողոցում, № 4 տանը հիւանդացաւ խօլերայի նշաններով Թիֆլիսեցի Քօլասարեանը, 55 տարեկան։ Հիւանդին տարան խօլերայի բարակը, նրա բնակարանում կատարեցին ախտահանութիւն։

◆ Օգ. 22-ին Պեբեկրեստնի նրբափողոցում կրկին հիւանդացաւ խօլերային նշաններով Թիֆլիսեցի Սողոմոն Պետրոսեանը, որ ուղարկված է խօլերային բարակը։

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑՉՈՒԹԻՒՆ

Ա. Քալանթար ներկայ տարվայ սկզբին Մօսկվայի կլիմայակրթական ընկերութեան կողմից ընտրվել է լիազօր ներկայացուցիչ Անդրկովկասի համար։

Այդ ընկերութիւնը իր յիսնամեայ գոյութեան առիթով ծրագրել էր Մօսկվայում յօբելեանական ցուցահանդէս և համագումար ժողով ներկայ օգոստոսի վերջին և սեպտեմբերի սկզբին և հրաւիրել էր իր լիազօրին տարածելու այդ ցուցահանդէսի և համագումարի մասին տեղեկութիւններ Անդրկովկասի գիւղատնտեսների և բնագէտների շրջանում։ Իբրև այդպիսի լիազօր՝ Ա. Քալանթար կարդաց երկու զեկուցում մէկը «Թիֆլիսի բնութիւն սիրողների», միւսը «Կովկասեան գիւղատնտեսական» ընկերութիւնների մէջ։

Երկու ընկերութիւնների միացեալ ժողովը ընտրեց մի յատուկ յանձնաժողով, որ իր վրա պարտաւորութիւն վերցրեց աջակցել այն անձերին, որոնք կը ցանկային մասնակցել ցուցահանդէսին և համագումարին։

Միևնոյն ժամանակ Ա. Քալանթար, թէ իբրև խմբագիր «Մշակի», թէ իբրև նախագահ Տօլստոյի անուան հրատարակելիք ժողովածուի և թէ իբրև ներկայացուցիչ Թիֆլիսի հասարակական ակումբի կը մասնակցէ Տօլստոյի ութսունամեայ յօբելեանի տօնակատարութեան, որ պէտք է տեղի ունենայ ներկայ ամսի 28-ին։

Այս առիթով անտեղի չենք նկատում վկել, որ, ինչպէս երևում է նորերս հրատարակված մի տեղեկատուից Ալ. Քալանթարի գիւղատնտեսական գործունէութեան (ոչ միայն իբրև գիտնական գիւղատնտես), 1879 թւից սկսեալ մինչև այսօր նա գրել է 113 աշխատութիւններ մեծ և փոքր և կարդացել 31 դասախօսութիւններ գիւղատնտեսութեան զանազան ճիւղերի վերաբերեալ։

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԳԱՒԱՌԻՑ

(Սեփ. թղթակ.)

Դ ի լ ի ջ ա ն, 20 օգոստոսի

Ամարանոց եկողները կիսով չափ գնացել են. մի քանի օր էլ, և Դիլիջանը կընկնի իր անդորր վիճակի մէջ։ Վերադառնում են իրանց տեղերը ամարանոց եկողները, կրկնելով այն, ինչ ամբողջ ամառվայ ընթացքում են ասել, որ միւս ամառ չարժի ոտք դնել Դիլիջան։ Բայց ինչն է պատճառը, որ գեղատեսիլ և բնութեամբ հարուստ Դիլիջանը հիասթափութեան է հասցրել դրանց։ Դիլիջանը առողջարար և հարուստ բնութիւն ունի, սակայն նրա մէջ կարգ ու կանոն չը կայ։ Օրինակ ինչ անուն կարելի է տալ այն հիմնարկութեանը, որի անունը Դիլիջանի ընտրեալները դրել են բուլոնդա։ Մի տեղ, որտեղ ամեն մի այցելուի կամայականութիւններն են հանդիսանում այդ հիմնարկութեան հիմնական կանոնները և որտեղ ամեն մէկը զուարճանում է այնպէս, ինչպէս իր քէֆն է ուզում։ Մինչդեռ բուլոնդա կառավարել՝ նշանակում է միայն հրաւիրել նուագողների և այցելուներից ստանալ անդամավճար։ Ի՞նչ անուն տալ այդ բուլոնդայի թատրոնական բեմին, որի անթիւ պակասութիւնների մասին խօսվել է այնքան անգամ, որքան անգամ որ նրա պատմական վարագոյրը իջել և բարձրացել է։

Իսկ զբօսայգին։ Դրսում հարուստ բնութեան հետ միասին կար և հարուստ կեղտ։ Մինչև հիմա էլ ի ցոյց է դրված բուլոնդայի վերելքի երկարութեամբ թափվող բուլոնդայի ամբողջ ամառվայ աղբը։

Դիլիջանի ընտրեալները չը ցանկացան նոյն իսկ ուշադրութիւն դարձնել Դիլիջանում չը տեսնված թանգութեան վրա։ Ամեն մի մթերք երկու երեք ձեռք էր անցնում, մինչև որ վաճառվում էր։

Ահա այդ տխրող կարգերն են պատճառը, որից զզված հեռանում է Դիլիջան ամարանոց եկողը։

N.

Ե ր և ա ն, 21 օգոստոսի

Երէկ Թեհրանից տեղս ժամանեց Երևանի պարսից հիւպատոս՝ Ջահիրը-Հիւմայունը։ Պարսկահպատակները և համակրողների մեծ բազմութիւն ընդառաջ էին գնացել մինչև կայարան։ Համարեա քաղաքի բոլոր կառքերը վարձված էին հիւպատոսին ընդառաջ գնացող բազմութեան պատճառով։ Պարսից ոչ մի հիւպատոս Երևանում այսպիսի մի ընդունելութեան չէր արժանացել։ Հիւպատոսը մօտաւորապէս 30—35 տարեկան երիտասարդ է։ Ինչպէս գիտենք, նա իր կրթութիւնը ստացել է Մօսկվայում։ Երբ պարսկահպատակներից հարցնում էինք նոր հիւպատոսի մասին, բոլորն էլ լաւ կարծիք էին յայտնում և շրջական մարդ համարում։

Շոգերը դեռ մեզանում չեն վերջացել։ Տաքութիւնը արևի տակ հասնում է 38—40°։

Փորլուծութիւնը և նքօցը երեխաներից զոհեր է տանում։

Ցորենի խալուարը (100 լիտր) ծախվում է 50—60 ր.։

Գ. Աղազադեան

—

Ն ո ր Բ ա յ ա զ է տ, 20 օգոստոսի

Ի նկատի ունենալով որ մեր քաղաքը սեփական շինութիւն չունի դումայի համար, քաղ. վարչութեան մէջ միտք յղացաւ այս տարի մի փոքրիկ շէնք կառուցանել, որին կցել և գրադարանի շէնքը և ազատ վել քրէհներ վճարելուց։ Բայց որովհետև քաղ. վարչութիւնը պահեստի փող չունէր, ուստի որոշվեց քաղ. մեշչանական գումարից ծախսել։ Մեշչանական ժողովը, նախագահութեամբ քաղ. աւագ Ս. Բատիկեանի, այս տարվայ փետրվարին մի համախօսականով վճռեց հասարակապատկան արօտատեղերի արդիւնքը այս տարի յատկացնել դումայի և գրադարանի շինութեան, որի համար ընտրելով իբրև մի ծախսարար կոմիսիա 4 հոգուց բաղկացած, քաղ. վարչութիւնը քաղ. աւագի նախաձեռնութեամբ անմիջապէս ձեռնարկեց շինութեան գործին։ Ծախս նախահաշւով լինելու էր մօտ 3000 ր., մինչդեռ քաղաքը կազատվէր տարեկան 200 ր. քրէհ վճարելուց և ուրիշ աւանձին անպատեհութիւններից։ Իսկ հասարակութեան արօտագների այս տարվայ գումարը համահաւասար կերպով ծածկելու էր շինութեան ծախսերը։ Սակայն դումայի շինութիւնը, մի ամիս կառուցվելուց (մի-երկու արշին) յետոյ, կանգ առաւ, պատճառ... որովհետև դա շինվում է քաղ. այգու մի անկիւնում, որի միւս անկիւնում կառուցվում է քաղ. ուսումնարանը, որի աշխատանքները անարգել շարունակվում են, այն ինչ դումայի շինութեան աշխատանքները դադարեցված են կառավարութեան կողմից։ Ճիշտն ասած՝ պատճառները բազմաթիւ են, որոնք շատերի համար մնում են իբրև հանելուկ... բայց մենք գլխաւոր պատճառները այստեղ թւելու չենք, սպասելով վերջնական հետևանքներին...

Որսորդ

—

Ա խ ա լ ց խ ա, 20 օգոստոսի

Մեր շրջակայ գիւղերում երևան են եկել մի քանի աւազակային խմբեր, որոնք խեղճ գիւղացիներին իրանց հարստահարութիւններով ու գողութիւններով ահ ու սարսափի մէջ են պահում։ Ամսիս 18-ին մի խումբ զինւորներ և կօզակներ Քիքինէթ և Ջախան գիւղերի մօտերքում եղած անտառում շրջապատում են մի խումբ աւազակների։ Եղած հրացանաձգութիւնից սպանվում են հինգ թուրք աւազակներ, իսկ երկուսն էլ վիրաւորվում. միւսները կարողանում են փախչել։ Սպանվածների թւումն է լինում, ինչպէս պատմում են, անցեալները մեր քաղաքից փախած թուրք գիւղացի Դաւրէշը, որի երկիւղից գիւղացիք դողում էին։

Խ.

ԹԱՏՐՈՆ ԵՒ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

—

Ախալցխա, 20 օգոստոսի

Կիրակի, ամսիս 18-ին, քաղաքիս հասարակական ժողովարանի դահլիճում, գերասան Ազեանը մի խումբ սիրողների մասնակցութեամբ խաղաց Պարոնեանի «Մեծապատիւ մուրացկաններ» 3 գործ. կօմեդիան և «Պաշտօնս խռմփալ՞է» վօդեվիլը։ Խաղը ընդհանրապէս անբաւարար անցաւ։ Հանդիսականներ քիչ կային։ Մուտք եղաւ 67 ր., ծախս 53 ր., զուտ արդիւնք մօտ 14 ր.։ Ինչպէս լսում ենք, պ. Ազեանը միւս կիրակի տալու է իր երկրորդ ներկայացումը...

Խ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

◆ Միլանի միջազգային ցուցահանդիսում կովկասեան շերամապահական կայարանի կառավարչին յատկացված է ոսկէ մէդալ արդիւնաւոր աշխատանքի համար։

◆ Պետերբուրգից նորերս եկած առևտրի մինիստրութեան պաշտօնեայ Գուլիշամբարովը յայտնել է Թիֆլիսի քաղաքագլխին, որ նա իր գրադարանը, որ բաղկացած է տնտեսական և ֆինանսական հարցերին վերաբերող գրքերից, նուիրում է Թիֆլիս քաղաքին այն պայմանով, որ այդ գրադարանը լինի կովկասագիտական բարձր դասընթացքների վարչութեան տրամադրութեան տակ, իսկ յետոյ, երբ Թիֆլիսում կը բացվի համալսարան կամ պօլիտեխնիկում, յանձնվի որանցից մէկն ու մէկին։ Իսկ ուրիշ բովանդակութեան գրքերը Գուլիշամբարովը նուիրում է Գորի քաղաքին՝ այնտեղ հանրամատչելի գրադարան բանալու համար։

◆ Թիֆլիսի քաղաքագլուխը օգոստոսի 22-ին նահանգապետից տեղեկութիւն է ստացել, որ Կովկասի Փոխարքայի պաշտօնակատարը քաղաքային կանոնադրութեան 52-դ և 150-դ յօդուածների հիման վրա ան հրաժեշտ է գտել հեռացնել Թիֆլիսի քաղաքային դումայի կազմից ձայնաւոր Եղիշէ Թոփչեանին, փոխարինելով նրան հերթական թեկնածուով։

(«К.»)

◆ Թիֆլիսի նահանգապետը հաստատել է քաղաքային դումայի որոշումը բեռնակիր սայլերի սակագնի համար։

◆ Օգոստոսի 21-ին Թիֆլիս վերադարձաւ Թիֆլիսի փոխ-նահանգապետ Ջեր Նեավսկին։

◆ Վաղը նշանակված է Թիֆլիսի քաղաքային դումայական դպրոցական յանձնաժողովի նիստը չորս վարժուհի կառավարիչներ ընտրելու համար։

◆ Կովկասագիտական բարձր դասընթացքներում դասախօսութիւնները սկսվելու են սեպտեմբերի կէսերին։ Առաջին դասախօսութիւնները կը կարդան Միւնխէնի համալսարանի պրօֆէսօր Ա. Դիրր և Բերլինի համալսարանի դօցէնտ Բագրատ Խալաթեան (Հայոց պատմութիւն)։

◆ Հայ դրամատուրգ Գ. Սունդուկեանը ներկայումս զբաղված է իր «Օսկան Պետրովիչը դժոխքում» վօդեվիլը մշակելով։ Նա ղինակի մէջ միտք է յղացել պիէսան ներկայացնել սինեմատօգրաֆով, յատուկ պատկերներով։

◆ Աւճալեան աուդիտորիայում սեզօնը կը բացվի օգոստոսի 31-ին. առաջին երեկոն նուիրված է լինելու Լ. Ն. Տօլստոյի յօբելեանին։

◆ Օգոստոսի 21-ին, Գօգօլևսկի փողոցում, № 55 տանը, ոստիկանութիւնը ձերբակալել է Շորապանի նահանգի ազնւական Տարաս Մաչավարիանուն, որ մեղադրվում է Թիֆլիսի մաքսատան կողոպտմանը մասնակցելու մէջ։

◆ Կ. Պոլսի «Արևելք» լրագիրը ամբողջութեամբ արտատպել է «Մշակի» մէջ տպված Ա. Տէր-Յարութիւնեանի յօդուածը Շուշանիկ Կուրղինեանի մասին։

ԲԱԳՈՒԻ ԼՈՒՐԵՐ

—

◆ Օգոստոսի 14-ին Բագւում երկարատև հիւանդութիւնից յետոյ վախճանվել է ժուռնալիստ Կոնստանտին Մատվէյեվիչ Կարեագինը։ Կարեագինը մի քանի տարիներ առաջ Պետերբուրգից Թիֆլիս էր եկել բժշ. Թումանեանի հրաւէրով և աշխատում էր „Нов. Обозрѣніе“ ու „Тифлис. Листокъ“ լրագիրներին։ Թիֆլիսից նա ապա տեղափոխվեց Բագու, ուր նախ աշխատակցում էր և ապա խմբագիր եղաւ „Каспій“ լրագրին։ Հանգուցեալը աշխատակցել է նաև Լաւրովի խմբագրութեամբ լոյս տեսնող „Баку“ լրագրին։ Լրագրական մշակի ծանր ու անընդհատ աշխատանքը ուժասպառ արեց Կ. Մ.-ին. նա ստիպված եղաւ թողնել լրագրական գործունէութիւնը և ընդունել „Нефт. Дѣло“ երկշաբաթաթերթի խմբագրի օգնականի համեստաբար թեթև պաշտօնը, որպիսին վարեց նա մինչև կեանքի վերջին օրերը։ Հանգուցեալի թաղումը տեղի ունեցաւ օգոստոսի 17-ին քաղաքային հանգստարանում, որին ներկայ էին „Баку“ և „Нефт. Дѣло“ թերթերի տպարանների ու խմբագրութիւնների ներկայացուցիչները, ծանօթներն ու յարգողները։ Տեղական յիշեալ երկու թերթերի կողմից դրված էին պսակներ։ «Баку» լրագրի ասելով, հանգուցեալի մահից յետոյ մնում է հիւանդ կինը և չորս երեխաներ զուրկ ապրուստի միջոցներից։

◆ Օգոստոսի 16-ին եղբ. Միրզաբէգեանցների ծխախոտի գործարանի կառավարիչ Գասպարովը արձակված բանւորների փոխարէն հրաւիրում է 15 կին բանւորուհիներ։ Նոյն օրը բանւորները, ժողով գումարելով, որոշում են նոր բանւորներին չը թողնել աշխատելու, պատճառաբանելով որ բանւորները վարձված են աւելի վատթար պայմանով, քան գործարանի բոլոր մնացեալ բանւորները։ Յաջորդ օրը վարչութիւնը փակում է գործարանը, կախելով հետևեալ յայտարարութիւնը.—1. Որովհետև բանւորները արգելք են լինում նոր բանւորների ընդունելութեան, ուստի, արդիւնաբերութեան կանոնների 105-դ յօդուածի 4-դ կէտի հիման վրա, օգոստոսի 17-ից արձակված են համարվում բոլոր բանւորները, և գործարանը այդ օրից փակվում է։ 2. Սրանով տեղեկացվում է բանւորներին, որ, գործարանը փակվելու պատճառով, բանւորներին հասանելիք ռոճիկը մինչև օգոստոսի 17-ը, նոյնպէս և անցագիրները, կարելի է ստանալ մինչև օգոստոսի 20-ը գործարանի գրասենեակում, որից յետոյ այդպիսիները ուղարկվելու են ոստիկանամասը տէրերին յանձնվելու համար։

ԼՈՒՐԵՐ ԿԱՐՍԻՑ

—

◆ Կարսի Ջուխուր մահլա, Քուրի թաղ, Բահրամ փաշա, Սու Ղափի թաղերը սաստիկ կեղտոտ են պահվում։ Եթէ խօլերան մուտք գործէ Կարս, առատ և արդիւնաւոր հունձ կունենայ այս յետ ընկած թաղերում։ Բացի կենտրօնական փողոցներից մնացած տեղերում ժողովուրդը աղբ ու գիբլի մէջ է խրված։ Աղքատ ժողովուրդը թէև վճարում է նալօգ, դախոտ և զանազան քաղաքային ծախքեր, բայց իրանց վրա երբէք ուշադրութիւն դարձնող չը կայ. ոչ մաքրութիւն, ոչ լուսաւորութիւն, ոչ կանոնաւոր փողոցներ։ «Շատը շատին, քիչը քչին» սկզբունքը ազքատին» հայկական առածին հետևելով Գալկինի լապտերները մեծաւորի դռան են կանգնեցրել. առաւօտեան կանուխ մեծաւորների դռները կը մաքրեն, իսկ քաղաքի ծայրերում ժողովուրդը թող փչանայ աղբ ու գիբլի մէջ։

◆ Օգոստոսի 18-ին ժողովրդի մէջ բաժանվում էր հետևեալ յայտարարութիւնը. «Երկուշաբթի հայոց տեղական դպրոցների օգտին կայանալու է զգեստաւորված երեկոյթ։ Ամենից գեղարուեստօրէն զգեստաւորվածը ստանում է պարգև ոսկեայ ժետօն՝ փորագրված ստացողի ազգանունը»։ Այդ յայտարարութիւնը ձուկ բռնելու համար յօգուտ դպրոցի մի նոր միջոց է. բայց այս էլ ճշմարիտ է, որ դրանով նոր ծախքերի դուռ են բաց անում առանց այն էլ մաշված, հարստահարված ժողովրդի մէջ։ Որքան բարի կը լինէին պ. պ. հոգաբարձուները, եթէ յիշեալ յայտարարութեան փոխանակ հրատարակէին. «Մրցանակը կը տանի նա, ով հագնված կը լինի մաքուր, պարզ, առանց աւելորդ ֆինդ ու ֆլուշկաների»։

◆ Օգոստոսի 19-ին Թիւրքաց հիւպատոսը տօնեց Աբդուլ-Համիդի գահակալութեան 33-դ տարեդարձը։ Նրա բնակարանը երեկոյեան գոյնզգոյն հրավառութեան մէջ ծփում էր, իսկ կենտրօնում շքեղ վենզելի մէջ կարդացվում էր. «Փադիշահըմ չօք եաշասըն»։ Ժողովուրդը խռնված էր հրավառութեան առաջ։ Դուրսը ածում էր զինւորական երաժշտախումբը։

◆ Թատրոնը Կարսում կորցրեց իր կրթական նշանակութիւնը։ Բազմաթիւ ներկայացումներ իրար ետևից եկան ու գնացին։ Ներկայացնում են օտարականները. ներկայացնում են տեղական սիրողները. ներկայացնում են դպրոցական աշակերտները. վերջապէս ներկայացնում են ովքեր որ գրել կարդալ գիտեն։ Իսկ երբ դահլիճը դատարկ է մնում, բեմի վրա յուշարարի բնին նայող դերասանին ծափահարող չը կայ, այդ ժամանակ պախարակում են ժողովրդին, անուանելով ժլատ և անտարբեր։

◆ Երկու երիտասարդ անցած օրերը կլուբի դահլիճում դասախօսեցին։ Մինը թէև յայտարարել էր, որ պիտի դասախօսի «Հայոց պատմութիւնից», բայց դասախօսութեան ժամանակ հայոց պատմութիւնից բան չիմացանք։ Պարոնը առաջ բերեց ենիչերիների ծագումը, վերջին պատերազմների առիթները, հայկական վերջին կոտորածները, 61-դ և 16-դ յօդուածների անշարժութիւնը, այս և այն փաշայի, զինւորական և պետութիւնների հայեացքները մանր ազգերի մասին և նրանց խաղացած դերը։ Իսկ միւս՝ նորահաս դեռ նստարանից չազատված ուսանողը դասախօսեց օդի մասին։

Արամ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԿԵԱՆՔԻՑ

—

◆ Ինչպէս լսել է «Слово» լրագիրը, առաջին Դումայի անդամ այն պրօֆեսօրներին, որոնք վիբօրգեան կոչը ստորագրելու համար դատապարտված են եղել բանտարկութեան, իրաւունք կը տրվի դասախօսութիւններ կարդալ բարձրագոյն դպրոցներում։

◆ Առաջիկայ աշնանը տեղի է ունենալու ռուսաց երկաթուղիների ներկայացուցիչների ժողով։ Քննութեան նիւթ կը դառնայ հաւսօնական շոգենաւային ընկերութիւնների հետ համաձայնութիւն կայացնելու հարցը։ («Р. У.»)

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ՀԵՌԱԳՐ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ.

22 օգոստոսի

ՄՈԳԻԼԵՎ։ Նահանգապետի նախագահութեամբ և միջնակարգ դպրոցների կառավարիչների մասնակցութեամբ մշակվեցին մի քանի պարտադիր կանոններ աշակերտութեան վրա դպրոցից դուրս հսկողութիւն սահմանելու համար։

ՍԵՎԱՍՏՈՊՈԼ։ Զօրանոցում պայթում առաջացաւ, որից սպանվեց շտաբս կապիտան Զօրինը, վիրաւորվեց մի զինւոր։

ԵԿԱՏԵՐԻՆՈԴԱՐ։ Կայացաւ խորհրդակցութիւն աշակերտութեան վրա դպրոցից դուրս հսկելու մասին։

ՄՕՍԿՎԱ։ Տուրգենևեան ընթերցարանում քաղաքագլխի և ձայնաւորների ներկայութեամբ հոգեհանգիստ կատարվեց Ի. Ս. Տուրգենևի յիշատակին։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Սենատը անուշադիր թողեց այն 25 անձանց վճռաբեկ բողոքագիրը, որոնք Պետերբուրգի դատաստանական պալատից Եզեկէլի հանրապետութեան համար դատապարտվել էին բերդարգելութեան զանազան ժամանակներով։

ՈՒՐԱԼՍԿ։ Շրջանը յայտարարված է խօլերայից վտանգաւոր։

ՌՕՍՏՕՎ Դ./Վ.։ Մինչև օրս խօլերայով ամբողջ քաղաքապետութեան մէջ հիւանդացել են 615, մեռել են 266 հոգի։

ՕԴԵՍՍԱ։ Օդեսսայի հիմնվելու 114 րդ տարեդարձին կատարվեց եկեղեցական թափօր, որին մասնակցում էին ամբողջ հոգեւորականութիւնը, շատ բարձրաստիճան պաշտօնեաներ, օտարազգի հիւպատոսները և հազարաւոր ժողովուրդ։ Քաղաքային դումայում կայացաւ նախաճաշ։

ԿՐԱՍՆՕՅԱՐՍԿ։ Ենիսէյի նահանգը յայտարարված է խօլերայից վտանգաւոր։

ԿԻԵՎ։ Դուման խօլերայի դէմ կռուելու համար յատկացրեց 50,000 րուբլի։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Բարձրագոյն հրամանով թոյլատրված է կայսրութեան մէջ հանգանակութիւն բանալ Բէլցում Պետրոս I-ի համար արձան կանգնեցնելու օգտին։

ՎԻԵՆՆԱ։ Վիէննայի կայսրի հրաւէրով դուքս Ֆրանց Ֆերդինանդը այսօր մեկնեց Մեց՝ Էլզաս-Լօտարինգիայում կայանալիք մեծ զօրախաղերին ներկայ լինելու համար։

Այսօր բարօն Էրենտալը մեկնեց Զեմմերինգ։

ԿԱՐԼՍԲԱԴ։ Կլեմանսօն մեկնեց Պարիզ։

ՄԱՐԻԵՆԲԱԴ։ Էդուարդ թագաւորը ցերեկով մեկնեց Անգլիա։

ՆՕՐԴԷՐՆԻ։ Եկաւ Վիէննայի գերմանական դեսպան Չիրշկին պետական կանցլերին այցելելու համար։

Ժամ. խմբագիր՝ Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ
Հրատարակիչներ՝ Ա. ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Ե. ՏԷՐ-ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ
Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԴԵՐԲԵՆՏԻ ԴՊՐՈՑԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՐԿԱՒՈՐ Է

ՄԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉ

շաբաթական 25 դասով, որից 8 ը երգեցողութեան։ Ռոճիկ 550 ր.։ Դիմել հետևեալ հասցէով. Рубенъ Теръ-Григорянъ, старшій учитель арм. училища, Дербентъ.

1—1

ՉԱՐՋՈՒԻ հայոց ծխ. դպրոցի համար հարկաւոր են փորձառութիւն ունեցող

1) ՄԻ ՎԱՐԺՈՒՀԻ, գիմնազիաւարտ, որ աւանդելու է ռուսաց լեզու, թւաբանութիւն, ձեռագործ և այլն.

2) ՄԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉ, միջնակարգ կրթութեամբ։

Իւրաքանչիւրին շաբաթական 24 դաս և ռոճիկ 500-ական րուբլի։

Դիմել՝ Чаржуй, Попечительству армянск. школы.

(Կ. չ. ու.) 3—1

ՀԱԴՐՈՒԹԻ հայոց երկսեռ ծխ. դպրոցի համար հարկաւոր են

2 ՈՒՍՈՒՑԻՉ և 2 ՎԱՐԺՈՒՀԻ,

որոնք պէտք լինեն միջնակարգ կրթութիւն ստացած։

Ցանկացողները թող բարեհաճեն շուտով հաղորդել իրանց պայմանները հետևեալ հասցէով. Ванкъ (Елис. губ.), церковно-приходскому попечительству.

(Կ. չ. ու.) 3—1

„ԳՈՒՏՏԵՆԲԵՐԳ“

գրախանութը յայտնում է, որ տպագրութեան է յանձնված և շուտով լոյս կը տեսնի

Ի. Կլեյնի

«ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԿԱԹՆԱՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ և ՊԱՆՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ»։

(Համառօտ ձեռնարկ գիւղատնտեսների համար) 48 նկարով, թարգմ. Արշալոյս Մխիթարեանի։

2—1

ԴՎՈՐՑՕՎԵԱՆ ՆՈՄԵՐՆԵՐ

Քաղաքի կենտրօնում, Դվորցօվայա փողոցի վրա։ Համարները նոր վերանորոգված են ամեն մի յարմարութիւններով և մաքրութեամբ։ Համարի վճարը օրով, նոյնպէս և ամսական՝ մեծ զիջմով։ Ծառաներն ուշադիր և ամեն մի պատուէր շուտափոյթ կատարող։ Ունի տելեֆօն և մաքուր խոհանոց։ Այդ շէնութիւնը բանկի համար յատկացնելու յարմար էր։

Կառավարիչ՝ Զ. Սաղաթէլեան

(21, 24, 28, 31) 4—2

Ս. ՍԱՐԳՍԻ ծխական դպրոցի հոգաբարձութիւնը

յայտնում է, որ ազատ տեղեր կան դպրոցիս II և III բաժանմունքներում։

Խնդիրների ընդունելութիւնը օգոստոսի 25—31, առաւօտեան 9—12 ժամը։

(Հ. Կ. Հ.) 3—2

Դպրոց ԵՒ Մանկական պարտէզ

Ե. Ս. Ցարուրիւնեանի

Երկու սեռի մանուկներ պատրաստվում են բոլոր միջնակարգ դպրոցների համար։

Ընդունելութիւնը օգոստոսի 25-ից։ Ուսումը սեպտեմբերի 1-ից։

(21,23,24,26,28,30,31, 2,5,7) 10—3

ԲԱԳՈՒԻ ՀԱՅՈՑ ԿՈՒԼՏՈՒՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀՈՂԱՅԻՆ ՍԵԿՑԻԱՆ

յայտնում է, որ բացել է բաժանորդագրութիւն իր կազմած

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԻ ՔԱՐՏԷԶԻ,

որտեղ ցուցադրված կը լինեն Անդրկովկասում հայ ազգաբնակութեան բնակած վայրերը։

Քարտէզի մասշտաբը—1 դիւյմը 20 վերստ։

Բաժանորդագրութեան ժամանակ ամեն մի հատը կ'արժենայ 5 ր. Լոյս տեսնելուց՝ քարտէզի գինը բաւականաչափ կը բարձրանայ։

Քարտէզը պատրաստ կը լինի հոկտեմբեր ամսին։ Բաժանորդ կարելի է գրվել կամ Միութեան գաւառական բաժանմունքներում, կամ թէ ուղղակի դիմելով Баку, Б. А. Культурному Союзу, Красноводская у., д. И. Д. Адамова.

(9, 24) 5—4

Նուխի Հայոց ս. Մեսրոպեան երկդասեան երկսեռ դպրոցի համար հարկաւոր է աւագ ուսուցիչ 700 րուբլի ռոճիկով, ծառայ, բնակարան, վառելիք և լոյս։ Ուսուցչուհի գիմնազիաւարտ և ուսուցիչ թեմական դպրոց աւարտած։ Վ րջիններս պայմանների մասին պէտք է դիմեն մինչև ամսիս 25-ը՝ Нуха, священнику А. Фалчіанцу.

Նախագահ հոգաբարձութեան՝
Վաղարշակ քահ. Ծռտանեանց։

(17, 20, 22, 24, 26) 5—4

Բ Ժ Ի Շ Կ

Գ. Ն. ՄԱՂԱՔԵԱՆ

Ներքին և երեխայոց հիւանդութիւններ, առանձնապէս ստամոքսի և աղիքների հիւանդութիւններ։

Հիւանդների ընդունելութիւնը։ } 12—1 առաւօտ. 5—6 երեկոյեան

Միքայէլեան փող., № 36, տ. Ճավճավաձէի։ 100—6

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Բագուի Հայոց Կուլտուր. Միութեան

I

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ

1. Ժողովրդական գրադարան
№ 1. Վիլհէլմ Տէլլ 5 կ.
№ 2. Ցրոնի 5 կ.
№ 3. Թէ ինչպէս պէտք է հիմնել վարկային ընկերութիւններ 5 կ.
№ 4. Բամբակի մշակութիւնը 3 կ.
№ 6. Կտակ 5 կ.
2. Պատանեկական գրադարան
№ 1. Անգլուխ ձիաւորը հեղ. Մայն Րիդի I. մաս 30 կ.
№ 2. » » I. » 30 կ.
№ 3. » » II. » 30 կ.
№ 5. » ». III. » 30 կ.
№ 4. Գ անտ Նաւապետի որդիքը հեղ. Ժիւլ Վերնի I մաս 30 կ.
№ 6. Գրանտ Նաւապետի որդիքը հեղ. Ժիւլ Վերնի I մաս 30 կ.
№ 7. Շէրլօկ Հոլմսի արկածներից, ուշացած վրէժխնդրութիւնը ա. մ. 30 կ.
№ 8 Նոյնը բ. մ. 30 կ.
№ 9 Գրանտ Նաւապետի որդիքը հեղ. Ժիւլ-Վերնի II մաս 30 կ.
№ 10 Նոյնը III մաս 30 կ.
3. Դասագրքեր
№. 1. Խրեստոմատիա Ս. Մանդինեանի II գիրք 75 կ.
4. Պատմական գրադարան
№ 1. Դիւան հայոց պատմութեան Գիւտ ա. ք. Աղանեանի 4 ր.—
5. Բանաստեղծական գրադարան
№ 1. Յով. Յովհաննիսեանի բանաստեղծութիւնները 1 ր. 50 կ.
6. Գեղարուեստական գրադարան
№ Վէրք Հայաստանի հեղ. Խ. Աբովեանի 50 կ.

II

Լոյս են տեսել և ՄԻՈՒԹԵԱՆ հրատարակած հետևեալ գրքերը
1. Վարկային ընկ. կանոնադրութ. 30 կ.
2. Голодъ. Զաւարեանի 30 կ.
3. Կանոնագիր գիւղական կամ ընկերական շտեմարան-գանձարանի Ս. Զաւարեանի 2 կ.

III

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ հրատարակութեամբ ԼՈՅՍ ԿԸ ՏԵՍՆԻ ՇՈՒՏՈՎ
1. Ժողովրդական գրադարան
Գործնական շնրամայան. գինն է 5 կ.
2. Մանկական գրադարան
№ 1 Կօշիկ հագնող կատուն
Շարունակվում է բաժանորդագրութիւն «ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ»

Բագու	5 ր.
Ուրիշ քաղաքները	6 ր.
Արտասահման	22 ֆր. կամ 8 ր.

Իւրաքանչիւր գրքի
Գինն է 30 կ.

Դիմել՝ Контора Бакинск. Армянск. Культурнаго Союза, Красноводская ул. д. И. Д. Адамова. Баку. 10—5

Ա. ՓՈՐՍՈՒՂԵԱՆ

ԹՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԵՒ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ	Ա. տարի	25 կ.
» » » »	Բ. » (հիմ. բարեփոխված)	25 »
» » » »	Գ. » (հիմ. բարեփոխված)	25 »

Այս դասագրքերը կազմված են կենտրոնական ժողովում ընդունած ծրագրի համաձայն։ Բարեփոխութեան ենթարկված՝ փորձված ուսուցիչների ցուցմունքով։ Ընդունելութիւն են գտել շատ աչքի ընկնող դպրոցներում, պետական և ծխական։

Գլխաւոր պահեստները՝
Կազմողի մօտ—Карсъ, А. Порсугянъ.
Թիֆլիսում—«ԳՈՒՏՏԵՆԲԵՐԳ», կենտրոնական և «Փարոս» գրախանութներում։
Ախալքալաք—Տօնական Տօնականեանի մօտ։
Ալէքսանդրոպօլ—Գէորգ Ստեփանեանի մօտ։
Գրավաճառներին ձեռնտու պայմաններ։ 10—1

Ուսումնարան և Պանսիոն
Գ. Լ. ԿՈՒՋԱՆԵԱՆԻ

Ընդունելութիւնը երեխաների սկսվում է օգոստոսի 20 ից։ Պատրաստում են բոլոր միջնակարգ դպրոցների համար։ Այնտեղ նոյնպէս տրվում են դասեր գերմաներէն և ֆրանսերէն լեզուներից, և երաժշտութիւն։
Сололаки, Ртищевская ул., № 11, домъ
(կ. չ.) Абовьянца 2—2

ԵՐԶՆԿԵԱՆՑ ԳՐԻԳՈՐԻՍ ՍԻՍԱԳ ՔԱՀԱՆԱՅԻ

ԹՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ
և
Օ Ր Ի Ն Ա Կ Ն Ե Ր
պատ Գօյդենբերգի

I և II տարի, 9 րդ տպ. . . .	30 կ.
III և IV » 5 » . . .	35 կ.

«Ա Շ Խ Ա Ր Հ Ա Գ Ր Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն»
Տարրական, Հայաստանի աշխարհագրութեամբ. . . . . . 60 կ.
ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ԲԱՐՈՅԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ
Նոր ուղղութիւն, միջնակարգ բարձր դասարանների համար . . . 50 կ.
Բոլորը ընդունված հայ դպրոցներում
Զ ե ղ չ ը — 20 %
Պահեստը՝ կենտրոնական գրավաճառանոց (Тифлисъ, Центр. книж. магазинъ).
(հ. կ.) 6—5

Բ. Հ. Կ. Միութեան Կրթական Սեկցիայի մի շարք գիւղական դպրոցների համար

ՀԱՐԿԱՒՈՐ ԵՆ

Թեմական կամ պետական միջնակարգ դպրոցաւարտ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐ ԵՒ ՎԱՐԺՈՒՀԻՆԵՐ
ամսական 30, 35 և 40 րուբլի ռոճիկով։ Տրվում է բնակարան, վառելիք և ծառայ։ Ցանկացողները թող դիմեն՝ Баку, Школьной Секціи Бак. Арм. Культ. Союза. Красновод. ул., д. И. Д. Адамова, և յայտնեն իրանց curiculum vitte ն։
(15, 18, 20, 24) 4—4

Մամուլի տակ է և մինչև օգոստոսի 25 ը
Լոյս կը տեսնի
ՀԱՐՏՄԱՆ-ՌՈՒՋԱՄԻ
հրաշրջանների վերածված թւաբանական խնդիրների ժողովածուն, փոխադրութեամբ
Ց. Միրաքեանի
Դ. տարվայ դասընթացք
Պահեստը «Գուտտենբերգ» գրախանութում։ Նոյն տեղում ծախվում են նոյնի «Դասաւանդութեան ուղեցոյցը» օրինակելի դասեր և նրանց տեսութիւնը, գինն է 1 ր. և «Ժողովրդական դպրոցի մեթոդիկան» 1 ր. 50 կ.
3—3

ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ՄԻՆԻՍՏՐՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՒԱՍՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ ԳՏՆՎՈՂ

ՀԱՇՒԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ

ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆԻ

Հեղինակ «Առևտրական, գործարանական և նաւթարդիւնաբերութեան հաշւապահութեան ձեռնարկի», որ ֆինանսների մինիստրութեան ուսումնասիրական բաժնի կողմից ընդունված է իբրև օժանդակ ձեռնարկ առևտրական դպրոցներում և նրանց գրադարաններում։

Սովորեցնում և պատրաստում են
ԵՐԿՈՒ ՍԵՌԻ անձանց, գործնական ձևով հաշւապահութիւն և ուրիշ մասնագ. առարկ.

Ներկայ տարվայ կուրսերում բացի սովորական մասնագիտական առարկաներից աւանդվելու է ծրիաբար քաղաքական տնտեսութիւն (политическая экономія) և որոշ վճարով կամաւոր սղագրութիւն (стенографія)։

Ընդունելութիւնն ամեն օր, ժամը 4-ից մինչև 7-ը երեկոյեան, 9-ից մինչև 10-ը առաւօտեան։ Պարապմունքները սկսվելու են 1908 թ. սեպտեմբերի 15-ից, պարբերաբար ամեն 4 ամիս, ամեն օր ճաշից յետոյ։ Ծրագիրը ուղարկվում է ձրի։

Դասընթացքը աւարտողներին տրվում են, ֆինանսների մինիստրութեան թոյլատրած ծրագրի համաձայն, ատտեստատներ։

Դրանից անկախ՝ բացված է քիչ պատրաստականութիւն ունեցող անձերի համար առանձին լրացուցիչ և կրկնողութեան կուրսեր ռուսաց լեզուի և թւաբանութեան համար։

Ցանկացողներին խնդրում են դիմել գրաւոր կերպով կամ անձամբ կուրսերի հիմնադրին Թիֆլիսում. Н. В. Абраамяну, Николаевская ул., № 22, ամեն օր։ Վերևում յիշած ձեռնարկը ծախվում է Ռուսաստանի բոլոր գրավաճառանոցներում։ Օտարաքաղաքացիները գիրքը գնելու համար կարող են դիմել հեղինակին, առանց պօստի ծախս վճարելու։ ԳԻՆՆ է 3 ր. 50 կոպէկ։ 20—11
(կ. և. հ.)

КАВКАЗСКІЯ МИНЕРАЛЬНЫЯ ВОДЫ: — Министерство Торговли и Промышленности. — НАТУРАЛЬНЫЯ СТОЛОВЫЯ ВОДЫ:

„НАРЗАНЪ" Кисловодскъ.
„ЕССЕНТУКИ" № 20

Продажа вездѣ. ● Главный складъ въ Пятигорскѣ.

ПРЕЙСЪ-КУРАНТЫ БЕЗПЛАТНО.

(17, 25, 2, 9) 82,038 27—13

ԺԱՄԱՑՈՅՑ
KAVALIER

Ընդառաջելով գնողների ցանկութեան՝ ունենալ ճիշտ և իսկական ժամացոյց էժան գնով, մենք վճռեցինք տալ 3 ր. 95 կ. ով տղամարդկանց բաց տափակ ժամացոյց «KAVALIER», վերջին կատարելագործութիւններով ժամացոյցային մեխանիզմի մէջ։ Կորպուսը փայլուն սուգ կապոյտ գոյնի է։ Ցիֆերբլատը մետաղական ոսկեզօծված կամ արծաթազօծված։ Սլաքների ուղղութիւնը գլխի վրայ։ Ընթացքը՝ խնամքով ստուգված, որի մասին տրվում է երաշխաւորութիւն։

Պատուէրները կատարվում են անմիջապէս պահանջը ստանալուց յետոյ։

Առաքման համար վերցվում է գնողներից { Եւրոպական Ռուսաստան 50 կոպ. / իսկ Ասիական » 75 կոպ.

Պատուէրներն ուղարկել՝ Торговому дому

Московскій Центральный Складъ Часовъ.

Москва, д. Виноградова № 126.

Յ. Գ.—Կանխավճար ուղարկողներին, դրամով կամ մարկաներով, ձրի տրվում է ժամացոյցի շղթայ տղամարդի կամ կնոջ։
(հ.կ.) 30—10

Գայիանեան Օրիորդաց Դպրոցի Հոգաբարձութիւնը

յայտնում է ի գիտութիւն հասարակութեան, որ իր խնամքին յանձնված դպրոցում ազատ տեղեր կան հետևեալ դասարաններում.—Առաջին (I տարի ուսման) և Երկրորդ (II տ. ուսմ.) պատրաստական դասարաններում. Առաջին (IV տ. ուսմ.) և Երկրորդ հիմնական և զուգընթաց դասարաններում (VI տ. ուսմ.)։

Համաձայն ծխական ժողովի որոշման ուսման վճար նշանակված է Առաջին պատր. դասարանում տարեկան 40 (քառասուն) րուբլի, միւսած դասարաններում 35 րուբլի։ Այս տարի ՁՐԻԱՎԱՐԺ աշակերտուհիների ընդունելութիւն չը կայ, որովհետև դպրոցի ձրիավարժ աշակերտուհիների թիւը որոշված քանակից արդէն անցած է։

Խնդիրներ ընդունվում են ամսի 23 ից ամեն օր առաւօտեան ժամը 9—1½ ժ. դպրոցի գրասենեակում։ (Պասկևիչի փողոց, № 13)։

Նոր ընդունվող աշակերտուհիների քննութիւնները նշանակված են օգոստոսի 27-ից։
Նախագահ հոգաբարձութեան՝ Հ. Առաքելեան
(22, 24, 26) ապ. 3—2

Լ. ՁԻՄԱՆՍԿՈՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ ՎԱՐՇԱՎԱՅՈՒՄ
Варшава, Ново-Міодовая I (уголъ Красовскаго Предмѣстья)
Նոր ուսանողների ընդունելութիւնն արդէն սկսվել է
Դասատուութիւնը ռուսաց լեզուով։
Պրօգրամն ուղարկվում է պատ պահանջի
(օգ. 20, 25, 30) (№ 24629 վճ.) 6—5

ԺԱՄԱՑՈՅՑ և ԱԾԵԼԻ

ԱՄԵՆՔԻՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ
ԻՐԵՐ

ՄՈՍԿՎԱՅԻ ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՊԱՀԵՍՏԸ

ՈՒՂԱՐԿՈՒՄ է 150 իրեր — միայն 8 ր. 95 կ.

1) Անգլիական սև պողպատէ տղամարդկանց կամ կանանց բաց ԺԱՄԱՑՈՅՑ։ Ժամացոյցի մեխանիզմը արտասահմանեան շինուածք է և պարգևատրվել է համաշխարհային ժամացոյցի ցուցահանդէսում։ Լարվում է առանց բանալիի (ռեմոնտուար)։ Ժամացոյցը բանում է րոպէ առ րոպէ, որի համար երաշխաւորութիւն է տրվում. 2) Տղամարդկանց կամ կանանց նորաձև պարանոցի շղթայ. 3) Գեղեցիկ տեսքի բրելոկ. 4) Ժամացոյցը գողացվելուց ազատ պահող գործիք. 5) Անգլիական լաւագոյն պողպատէ ԱԾԵԼԻ. 6) Ածելիաման. 7) Նիկէլի փոքր թաս սապոնի համար. 8) Վրձին սապոնվելու համար. 9) Սապոնի փոշու արկղիկ. 10) Թաւշեայ շպաբրի արկղիկ. 11) Կարապի բմբուլից փնջիկ շպարվելու համար. 12) Ցանկացողներին ածելիի և իր պարագաների փոխարէն կարող ենք ուղարկել կանացի նորաձև բրօշկա և մի զոյգ պարիզեան գոհարազարդ ականջօղեր. 12—14) Տուալէտի արդուզարդարանք, բաղկացած հայելիից, սանրից և կօշիկներ կոճկելու կարթից. 15—19) Գարնիտուր, բաղկացած կրծքի 2 և մանժէտի 3 արտասահմանեան աշխատանքի զապօնկաներից «Մօդերն» ոճով, կամ թէ սրա փոխարէն կանանց սանրեր. 20) Ամերիկական գրպանի մկրատ. 21) Գրպանի դանակ. 22—23) Գրպանի մատիտ և գրիչ. 24) Ճանապարհորդական գրպանի թանաքաման. 25) Պարիզեան ստեբերօսկոպ մեծացնող ապակիներով. 26—75) 50 լուսանկարչական գողտրիկ նկարներ ստերէօսկոպի համար. 76—100) 25 Carte postale բաց նամակներ գեղեցիկ նկարներով, որոնք կարող են մի ալբոմի զարդը դառնալ. 100—125) 25 լաւագոյն պօստային թուղթ. 126—150) 25 այդպիսի ծրար։ Բոլորի համար միայն 8 ր. 95 կ. Նոյն իրերը, խուլ ժամացոյցով—1 րուբլով թանգ, այսինքն 9 ր. 96 կ., իսկ արծաթեայ խուլ ժամացոյցով միայն 16 ր. 95 կ.։

Ինչպէս տեսնում էք, սրանից էժան չէ կարող լինել։

Ուղարկվում է և վերադիր վճարով

Ծրարելը ձրի։ Գործադրութիւնը օրինակելի։ Ուղարկելու համար յաւելեալ առնըվում է Եւրոպական Ռուսաստան՝ 65 կ., իսկ ասիական—95 կ.։

Լաւութեան լիակատար երաշխաւորութեամբ.	ՊԱՏՈՒԷՐՆԵՐԸ ՀԱՍՑԷԱԳՐԵԼ Московскій Центральный Складъ Часовъ	Խնդրում ենք չը խառնել վարշավեան ֆիրմաների հետ.

Москва, д. Виноградова, № 126
P. S. Փողով կամ նամականիշներով գրաւական ուղարկողներին իբրև նուէր ուղարկվում է գեղեցիկ քորոց փողպատի (գալստուկի) համար։
(կ. չ.) 36—9

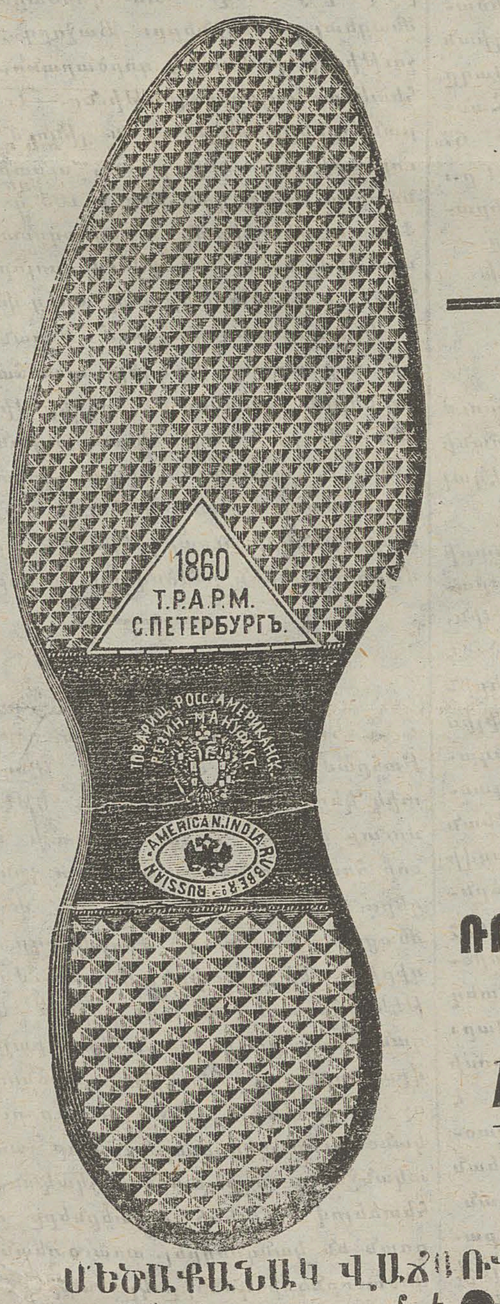

1865 Թ. 1870 Թ. 1882 Թ. 1896 Թ.

ԿՐԿՆԱԿՕՇԻԿՆԵՐ

1860.
Т.Р.А.Р.М.
С.ПЕТЕРБУРГЪ.

Իսկականները միայն այս դրոշմով

ՌՈՒՍ-ԱՄԵՐԻԿԱԿԱՆ ՌԵԶԻՆԻ ՄԱՆՈՒՖԱԿՏՈՒՐԱՅԻ
ԸՆԿ. Ս.-ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳՈՒՄ

ԼՐԻՒ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

լաւ յատկութեան համար

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՔԸ
կատարում է
„ԼԷՕՊՈԼԴ ՆԵՅՇԵԼԼԵՐ"
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆԸ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳՈՒՄ	ԽԱՐԿՈՎՈՒՄ	ԵԿԱՏԵՐԻՆԲՈՒՐԳՈՒՄ
ՄՈՍԿՎԱՅՈՒՄ	ՕԴԵՍՍԱՅՈՒՄ	ԻՐԿՈՒՏՍԿՈՒՄ
ՌԻԳԱՅՈՒՄ	ՌՈՍՏՕՎՈՒՄ Դ/Վ	ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ
ԿԻԵՎՈՒՄ	ԿԱԶԱՆՈՒՄ	ՏԱՇԿԵՆՏՈՒՄ
ՎԻԼՆԱՅՈՒՄ	ՎԼԱԴԻՎՕՍՏՕԿՈՒՄ	ՍԱՐԱՏՕՎՈՒՄ
		ՊԵՐՄՈՒՄ

Նիժեգորոդեան և Իրբիտեան տօնավաճառներում
(հ. կ.) 50—6

Типографія „Экономія" Ав. Мугдусіаконова съ С-ми — Большая Бакинская ул. № 3.